

אל נעמוד חסרי יש"ע

דוד בר-אילן

מיקוד הבעיה

"ח שבו על האלטרנטיבה", נהג לומר קיסינג'ור כאשר דחק בישראלים ובערבים לשנות עמדותיהם בימי דיפלומטיית הדילוגים שלו במזרח התיכון. ואכן, אנו נוטים לשכוח שהאלטרנטיבה לרע איננה בהכרח הטוב. החלופה עלולה להיות גרועה יותר, היא יכולה להיות קטסטרופלית.

מצבה של ישראל אינו טוב. ואין זה משום שניצחנו במלחמת ששת הימים ובכך הוספנו עוד מיליון ערבים עוינים למרחב השליטה שלנו, וגם לא בשל עלילת הדם שהעולם כאיש אחד מעליל עלינו בעצם הימים הללו בסיועם האדיב של אמצעי התקשורת, גם לא בשל הסכנה הדמוגרפית, המדומה במידה בלתי מבוטלת, ואפילו לא בגלל שהאויב חומד במוצהר ובתוקף את אדמת ארצנו. בעיות אלו, כבדות ונכבדות ככל שיהיו, ניתן לפותרן במו"מ כך או אחרת. הבעיה המכרעת באמת, שאיננה ניתנת לפתרון בטווח הנראה לעין, היא העובדה ש-300 מיליון ערבים מתיחסים לעצם קיומה של ישראל כעלבון צורב להם ולגורלם ההיסטורי.

היה היו פעם מנהיגי ערב כמו האמיר פייסל, שהאמין כי ליהודים זכות למדינה משני צדי הירדן, וכי התנועות הלאומיות של היהודים והערבים "משלימות זו את זו" וכי עליהן להאיבק במשותף על עתידו של המזרח התיכון. ערבים אלו מתו וכל מנהיג ערבי כיום המעז לומר משהו הקרוב להשקפתם מובטח לו להאסף ללא שהיות אל חברתם. אמנם, ימצאו מנהיגי ערב שמלחמת ששת הימים שכנעה

אותם שיש לסבול את קיומה של ישראל במזרח התיכון, ורק היפוכו הגמור של ניצחון זה ייטע בלבם מחדש את התקווה להשמדת הישות הציונית. היפוך מן הסוג האמור הוא המצב אליו משתוקק העולם כולו. תחת כנפי קונסנזוס בינלאומי רחב וכולל זה מסתופפים כולם, החל בידידה האחת שיש לישראל - ארה"ב - וכלה בגרועים שבאויביה; אש"ף, סוריה ובריה"מ, מאוחדים כולם במגמה להשיב את ישראל אל אותם הגבולות שגירו את הערבים במזימתם "להשליך את היהודים לים". ככל שמפתיע הדבר, גם רבים במה שמכונה "המנהיגות" היהודית בארה"ב וכן כשליש מתושבי ישראל עצמה אם לתת אמון בסקרי דעת הקהל, שייכים אף הם לקונסנזוס זה מתוך תחושה שיותר גרוע מן המצב העכשווי לא יכול להיות.

אכן, הסטטוס קוו אין בו כדי להרנין לבב. אם המהומות ביש"ע הן אכן ביטוי נאמן למצב רוחם של הפלשתינים כי אזי יש לישראל עניין עם 1.3 מיליון ערבים ששנאתם כלפיה קשה כשאלו. יתרה מזאת, הפגנות "יום השלום" ההמוניות והאלימות בתוככי הקו הירוק בהזדהות עם "ההתקוממות" בשטחים יש בהן כדי לאשר את החשד בדבר עוינותם הנחרצת של ערביי ישראל למדינה, עוינות ושנאה שאינם נופלים משנאת הפלשתינים ביש"ע, הגם שמוסווים ביתר הצלחה. מכאן, שאפילו שוגים הדמוגרפים כפי שטעו בעבר, בטענתם שבשנת אלפיים יהוו הערבים בארץ ישראל המערבית כ-45% מכלל האוכלוסייה, עדיין יהיה כשליש מתושבי א"י גיס חמישי אליים ועוין. אכן, מצב עניינים יגע.

אלא שהתיאור לעיל הוא סכמתי במידה מרובה ונשאלת השאלה אם הוא מיצג נאמנה את המצב בשטח. הפחד מפני מסיתי אש"ף הוא יעיל למדי, הערבי המצוי רשאי לקלל את ישראל אל מול מצלמות הטלוויזיה ללא חשש, אך מגגום ולו בחצי פה בגנותו של אש"ף משול לאיבוד לדעת מרצון.

דוד בר-אילן. הרבה לפרסם בעתונות אמריקאית, מאמריו ב-COMMENTARY, NEW YORK TIMES, WALL STREET JOURNAL, L.A. TIMES ועוד, עוסקים בענייני המזרח התיכון. ד. בר אילן היה שותף לכתביבת הספר *The Media War against Israel* בהוצאת Shapolsky ניו יורק 1986.

במהלך המהומות העזו רק סוחרים מעטים לומר משהו על איומים על חייהם באישון ליל למקרה שיעזו להפר את שביתת המסחר, ועל נערים רעולי פנים המציתים פה ושם שורה של חנויות לצורך אזהרה. הלינץ' בקבטיה הוכיח למי שהיה עדיין זקוק לכך את אכזריותם של מרצחי אש"ף. עם זאת, נראה כי הרוב הדומם באוכלוסייה הבוגרת, זו הצריכה להביא פת לחם לביתה, זו הזוכרת עדיין את העוני המרוד, האפליה ואימי משטרו של המלך ההאשמי, מעדיף את הפריחה הכלכלית, החופש, זכויות האזרח והביטחון השוררים תחת השלטון הישראלי, לעומת המצפה להם מידי מרצחיו של עראפת, כדוגמת הרודנות העקובה מדם שאש"ף הנהיג בדרום לבנון לפני שגורש משם בידי צה"ל במלחמת של"ג.

אולם לאמיתות אלה אין ערך רב ברחוב הערבי בו הגיון הקיום של הרוב מסתלק מפני הרדיקליזם של מיעוט מסיתים שהריחם דם.

רבים מבינינו נתקפו בתדהמה ואולי אף פיק ברכיים מעוצמת השנאה הערבית, ועל כן מיהרו להציע פינוי חד-צדדי של ריכוזים ערביים, בנוסח "תנו להם להתבשל במיץ של עצמם". זו היא עצת אחיתופל הנובעת מחולשת דעת ושכחה היסטורית. פינוי חד-צדדי יתפרש מיד כנסיגה של ישראל, כ"ניצחון" אדיר של ההתקוממות הפלשתינית והמסקנה המתבקשת תהיה שיותר מהומות יביאו יותר נסיגה. ככלות הכל אין כל קשר בין המהומות לבין נוכחותם של חיילי צה"ל בשטח, כל בר דעת המכיר את האזור יודע כי צה"ל כמעט ולא נראה בריכוזי האוכלוסייה בימים כתיקונם וכי ניהול חיי היום-יום עובר בהתמדה לידיים ערביות. ההסתה ברחובות ובמסגדים אינה כנגד נוכחות ישראלית בכפרים וערים, אלא כנגד "גזל האדמה הערבית" במובנו ההיסטורי. אם ישראל תוותר על זכותה להשליט סדר בכפר, בעיר ובמחנה פליטים יהפכו הללו מיד ממוקדי התפרעות מזדמנים לבסיסי חבלה, מהם תוקרן האלימות לצירי התנועה הראשיים, להתישבות היהודית בישראל ובמהרה לערי ישראל.

ה"אופציה הירדנית" – תרגיל בהונאה עצמית

הנחה לפיה חוסיין ייטיב להשליט סדר בקרב נתיניו אם יימסרו לידיו ריכוזים ערביים גדולים אין לה על מה לסמוך. בראש ובראשונה כיוון שחוסיין אינו שש כלל לקבל נדוניה שכזאת והפלשתינים דוחים אופציה זו מכל וכל. זה עשרים שנה שחוסיין נחוש בדעתו ועקבי בהצהרותיו לקבל את כל יהודה ושומרון כולל מזרח ירושלים ללא ויתור על אף שעל "אדמה ערבית". למותר לציין שהתקדים המצרי של מסירת סיני כולו תמורת פיסת נייר הוא נר לרגלי המלך ההאשמי ותנאי כל יעבור בכל מו"מ עתידי. נחרצותו העקבית של חוסיין לא מרשימה כלל את הבאים לסחור ב"שטחים תמורת שלום". תוכנית אלון, שהיא עדיין

חלק ממצע המערך בנושא הפשרה הטריטוריאלית, קובעת כי כ-25%. משטחי ישראל להתפשר תמורת מה שהמערך מכנה "שלום מוכנה ישראל להתפשר תמורת מה שהמערך מכנה "שלום אמת". אך אפילו תוכנית מינימלית זו, שהיא ממילא בלתי אפשרית במציאות של קרוב ל-100,000 מתיישבים יהודים בישראל, הולכת ומתפוררת לנגד עינינו, ומהצהרותיו של פרס עולה בבירור כי הרוב בתנועת העבודה יהיה מוכן להתפשר על פחות מזה, הרבה פחות מזה. מהתבטאויותיהם של פרס ורבין ניתן להסיק כי הללו יסתפקו בסטטוס קוו מלפני '67 עם "תיקוני גבול קלים", ("קוסמטיים" על פי אחת ההגדרות). עדיין הם מצהירים בראש חוצות על סידורי ביטחון בעמק הירדן, פירוז ה"גדה המערבית", פשרה מוניציפלית בירושלים שתשאיר את העיר בלתי מחולקת אך תאפשר שליטה ירדנית במזרח של העיר להוציא את הרובע היהודי. אך הניסיון מלמד שגם מתביעות יסוד אלה יסתלקו במהרה בלחץ המשא ומתן אם וכאשר יתקיים.

בפועל, דיונים אלה שאינם אלא תסמונת נלעגת קמעא של דמוקרטיה במו"מ עקר-עם-עצמה, לא נערכים על בסיס צורכי ישראל וביטחונה אלא על איזה יסוד תמוה של "על מה הערבים יהיו מוכנים לדון איתנו". בדצמבר 1984, כאשר הביע חוסיין, על יסוד ההסכמה בינו לבין עראפת, נכונות לשיחות ישירות עם ישראל בתנאי שערביי השטחים שליחי אש"ף ישותפו בשיחות אלה, דחה שמעון פרס, ראש הממשלה דאז, מכל וכל את ההצעה הסובייטית לוועידה בינלאומית, בה ראה מלכודת קטלנית שנועדה לתמרן את ישראל ואת ארה"ב לעמדות ללא מוצא. השקפתו זו מצאה את ביטוייה בדיונים שקיים עם רייגן ועם שולץ באותם הימים.

לא עברו אלא חודשים ספורים, וכאשר חוסיין, בלחץ סורי עמד על קיומה של ועידה בינלאומית, מיהר פרס להפוך עורו והיה לפתע לתומך נלהב ברעיון הוועידה, ומיהר למכור את הסחורה (הערבית הפעם) לאותו שולץ ולאותו רייגן אותם הזהיר מפניה קודם לכן. כיוון שבועידה בינלאומית יהיו כל המשתתפים, כולל ארה"ב מאוחדים בדרישה נחרצת מישראל לפינוי השטחים, לא תוכל ועידה כזו להסתיים אלא בתבוסה ישראלית מוחצת, כפי שאכן היטיב לתאר זאת פרס ב-84. "וועידה בינלאומית" אינה אלא מילת קוד ל"פינוי יהודה ושומרון", ובעולם כולו רק ישראל (השסועה) ניצבת מנגד, להוציא אולי כמה פקידי ממשל בווינגטון המעדיפים לעשות את המלאכה ללא שיתוף הסובייטים ולזכות בשלמי תודה של העולם הערבי.

מצדדי ה"שטחים תמורת שלום" והוועידה הבינלאומית דנים בינם לבין עצמם בשאלה למי למסור את ישראל, האם לירדן או לאש"ף. ל"אופציה הירדנית" מאסכולת המערך כמה מעלות. פירוזם של שטחי יהודה, שומרון וחבל עזה, שהוא עדיין מושכל ראשון, המקובל אפילו על יוני המערך, קל יותר לביצוע במחוזות גבול של ירדן מאשר בגבולותיה של ישות מדינית כזו שתיווצר עם הקמתה של הישות הפלשתינית ויהיה שמה אשר יהיה. גם שאלת ירושלים תהיה נוחה יותר

ומאותה הסיבה בדיוק דחו אותו מכל וכל הסובייטים ובני חסותם הסורים.

אלא שההתלהבות האמריקאית התקפלה במהרה אל מול הנחרצות הסורית. אסאד פעל נמרצות. מטוס נוסעים ירדני הותקף בידי סוכנים סורים בדובאי, מטרות ירדניות הותקפו ברומא, אנקרה, מדריד, אתונה ועמאן. שגריר ירדן בתורכיה נרצח, ושגרירויות ירדן, מטוסיה ומתקניה הופצצו. חוסיין קלט במהרה את המסר ואחרי ניסיון שנכשל לחסל את שגרירו באתונה, ביקש, באמצעות הסעודים, להיפגש עם הסורים ל"סולחה". ב-30 בדצמבר בא חוסיין לאסאד ויצא ממנו כשידיו על ראשו. הוחלט שלא יהיה שום "שלוש נפרד" ללא השתתפות הסורים והסובייטים, וכי לא יידונו כל הסדרים בגדה ועזה בלי להתנותם בהסכמה ישראלית קודמת לפינוי רמת הגולן. החלטות דצמבר קיבלו תוקף כלל ערבי בוועידת עמאן בנובמבר 1987.

מעשיה של סוריה חייבים לשמש תזכורת קבע כי טרור ורצח הם מרכיבים קבועים ועומדים במציאות הפוליטית במזרח התיכון. כך סבו של חוסיין, עבדאללה שנרצח בשל השיחות שניהל עם היהודים, וכך אלפים רבים, קטנים עם גדולים. כך חמולת נשאשיבי, מתנגדי המופתי הירושלמי שנשחטו כמעט כולם בידי רוצחיו השכירים של המופתי בשנות השלושים, כך סרטאווי "המתון..." מאש"ף, כך אל מאסרי משכם, באשיר ג'ומאיל, וכך סאדאת. עצם העובדה שחוסיין זקוק לחסותה של הוועידה הבינלאומית, פירושה ששטות גמורה היא לצפות ממנו לפעולה עצמאית כלשהי, ויתרה מזאת, דוקא בשל חולשתו יהיה עליו להתיצב בקצה הרדיקאלי של הוועידה, שהרי אם אינו יכול להתמודד עם הקיצונים במחנהו בעניינים פרוצדורליים, איך יעמוד נגדם בעניינים שבמהות?

מכל האמור לעיל עולה כי האופציה הירדנית לא די שהיא משאלת לב נעדרת יסוד, חמור מזה, היא הונאה עצמית ותו לא ועוד מסקנה עולה מניתוח הנתונים בשטח, הסכם שלום ייחתם רק עם פינוי מלא של כל שטחי יהודה, שומרון ועזה. אין בנמצא שליט ערבי שיעז לקבל פחות משקיבל סאדאת - כלומר, "עד הגרגר האחרון של אדמה ערבית קדושה", ולשרוד בחיים. הדבר חל גם על חתימת הסכם נפרד ללא סוריה. מכאן, שרק פינוי מלא של כל שטחי יש"ע, ירושלים, הגולן, והקמתה של מדינה פלשתינית, הם התנאים להסכמי "שלוש", ויהיה הצד הערבי להסכם אשר יהיה.

ה"אופציה הפלשתינית" - סכנה חמורה לישראל

השמאל הישראלי, ולאחרונה נמצאו לו "פרטנרים רעיוניים" גם בליכוד, מעדיף פתרון זה על פני האופציה הירדנית, זאת, מתוך הנחה שהשלום עלי אדמות ישרור רק כאשר תביעותיהם הצודקות של הפלשתינים יבואו על פתרון והללו יזכו למדינה ריבונית לצד ישראל.

לפתרון: כחלק מירדן היא לא תהיה בירה של מדינה, לכל היותר "עיר קדושה" שריבונותה מחולקת. יתר על כן, הירדנים "ייתבו לטפל במהומות מאיתנו". כדברי פרס, וכוונתו לטבח שערכו הבדואים של חוסיין בפלשתינים, כאשר שחטו כמה אלפים מהם בימי ספטמבר השחור ב-1970. למותר לציין שהתקשורת הבינלאומית לא גילתה כל עניין במעשה, יתר על כן, מעשי הרצח הברבריים לא הדירו שינה מעיני מקצועני המוסר הכפול שלנו, כאן, או בכל מקום אחר. פרס מוסיף וטוען גם שחוסיין ימנע את חדירת המחבלים מעבר לגבול כפי שהוא עושה בהצלחה רבה כיום. פרס, המצטיין בשכחה סלקטיבית, פרי נתוני הרגע, "שוכח" מה הן הסיבות לשקט בגבולנו המזרחי. חוסיין שומר על השקט מאותה הסיבה שלא הצטרף להתקפה המצרית-סורית במלחמת י"כ ב-1973: מאז שסולק מרכסי שומרון אל מעבר לנהר השתנה מצבו האסטרטגי מקצה לקצה, מעדיפות מכרעת לפגיעות נעדרת הגנה וחשיפת ממלכתו לפגיעה קטלנית ומיידית בידי צה"ל. מסיבה זו, ומסיבה זו בלבד, שורר השקט בגבולנו המזרחי, ובגלל העדר גורם זה של הרתעה נרצחו ונפגעו למעלה מ-2000 ישראלים בידי מרצחי פת"ח לפני 67 מן הגבול הירדני. פעולות החבלה בוצעו בהסכמה ירדנית מלאה ולעתים קרובות אף בסיוע הלגיון. אכזריותו של "המלך הנאור" לא נפלה מצימאון הדמים של נאצר, ולכולם זכורה הפקודה בה קרא אישית להשמדת כל גבר, אשה וילד ב"שטחים המשוחחרים". עם זאת, אילו ניתנה הברירה בידיו, עדיף היה למסור את הפיקוח על שטחי המיקוח לידיים ירדניות ולא לאש"ף.

אולם, קיימת בעיה אחת עם האופציה הירדנית. והיא: **אופציה זו לא קיימת כלל, לא היתה ולא נבראה, לכל היותר משל היתה.** לא רק משום מחויבותה של ירדן בוועידת רבאט ב-1974, ואין ספור פעמים מאז, לאש"ף להיות "נציגו הבלעדי של העם הפלשתיני", לא רק, משום שתוספת של 1.3 מיליון פלשתינים לממלכתו פירושה איום בלתי נסבל על כיסאו של חוסיין והימור בלתי מחושב על חייו, אלא, בראש וראשונה בשל מאזן הכוחות בינו לבין סוריה, שהשתנה באופן דרסטי מאז 1967. ירדן אינה יכולה היום, אפילו רצתה בכך, לפעול באופן עצמאי, ומאורעות 1985 יוכיחו. בפברואר אותה שנה חתם עראפת, שמעמדו באותה עת היה בשפל המדרגה, הסכם עם חוסיין לפיו יותר למשלחת נכבדים פלשתינית מנבחרת אש"ף בצוותא עם צוות ירדני, להיפגש עם ישראל ולהיכנס אתה למו"מ. מבחינתו של עראפת נשמרה התדמית של "הנציגות הבלעדית", בעוד שלחוסיין שמורה היתה בהסדר מעין זה זכות הבכורה כ"משחרר אדמות ערביות", מבצע שהיה מזניק את מעמדו בעולם הערבי לגבהים חסרי תקדים, שלא לדבר על תיקון הדימוי השלילי של המלך בעיני הפלשתינים משני עברי הירדן הרוחשים לו שנאה בלתי מסותרת. ההישג האמריקאי בולט אף הוא, ומבחינה פוליטית היו ההישגים נזקפים לזכותם בלבד. לא ייפלא אפוא שהממשל תמך ללא סייג בהסכם חוסיין-עראפת,

קיומה של ישות פלשתינית ריבונית בתוככי ארץ ישראל על שטח כה מזערי ומפוצל, הוא שטות גיאופוליטית בלתי נסבלת לכשעצמה, ובעיית מחנות הפליטים היא הוכחה אחת מני רבות לכך. אחד התנאים המוקדמים לכל הסכם שלום הוא כידוע פתרון בעיית הפליטים ויישובם מחוץ למחנות. מספרם המדויק של הפליטים אינו ידוע והוא נע בגבולות המיליון נפש (המספר כולל את הפליטים בא"י, ירדן, לבנון וסוריה). סביר כי רבים, יש האומרים כ-50%, כלל אינם פליטים ולא בני פליטים אלא ערבים שהעדיפו את לחם החסד המחולק חינם של אונר"א, והתיישבו במחנות, שם התנאים אמנם גרועים אך טובים מאלה שבבית. המכנה המשותף למיליון הפליטים הוא דרישתם הנחרצת לשוב הביתה, דהיינו לחיפה, עכו, לוד, יפו ורמלה. זה ארבעים שנה שאחיהם הערבים לא עשו למענם דבר ולא יעשו דבר בעתיד. בוודאי שלא יישבו אותם בארצותיהם, לא כל שכן בתוככי המדינה הפלשתינית ההיפותטית. הדרישה הערבית להשיב את הפליטים ל"בתיהם" איבדה אמנם עם הזמן משהו מעוצמתה האולטימטיבית, גם הקיצוניים שבהם הבינו שאפילו מפ"ם ור"צ לא יסכימו לאסוף אל גבולות המדינה המקוצצת מיליון פליטים, עם זאת ברור שיהיה זה קלף מיקוח קשה ביותר בכל ניסיון להסדר עתידי, ובעיית מחנות הפליטים תיותר אפוא בלתי פתורה בעתיד הנראה לעין ותמשיך להוות מאגר בלתי נדלה של כוח אדם במאבק העקוב מדם בין הפלגים השונים. מאבקי כוח אכזריים באים תמיד בעקבות מהפכות, מלחמות "שחרור" ואסונות לאומיים, זאת גם כאשר הלאומיות עצמה מגובשת וזהותה אינה מוטלת בספק. אולם, בעוד הלאומיות הערבית החלה להתגבש כבר במאה הי"ט, קיבלה הזהות הפלשתינית את גונה הלאומי לפני עשרים שנה בלבד. תחת השלטון הירדני לא העלה איש על דעתו מדינה פלשתינית נפרדת, וגם היום לא יכחיש ערבי פלשתיני כי 700.000 הערבים החיים ביהודה ושומרון והמחזיקים בדרכון ירדני, 600.000 תושבי חבל עזה החסרים לאומיות, שני מיליון הפלשתינים המהווים כ-60% מכלל אוכלוסיית הממלכה ההאשמית בירדן, 700.000 ערביי ישראל ומאות האלפים היושבים במחנות בלבנון וסוריה, הם לאום ערבי אחד. האופנה האחרונה היא להתלוצץ על חשבון דבריה של גולדה מאיר משנות השישים כי אין דבר כזה - עם פלשתיני, אך היא זכרה היטב שבימי הבריטים סלדו הערבים מהכינוי פלשתיני, והעדיפו לקרוא לעצמם ערבים. רק יהודי פלשתינה-א"י קראו לעצמם פלשתינים. המנהיג הערבי הראשון שביקש להיקרא פלשתיני מטעמים פוליטיים היה עבדאללה, סבו של חוסיין. הוא רצה לקרוא לממלכתו פלשתינית מתוך תקווה שבבוא היום היא תשתרע בכל שטח המנדט הבריטי משני צדי הנהר. זכר לאותה שאיפה מוצא המעיין במפות ירדניות רשמיות היום, בהן נכללים יהודה, שומרון ומדינת ישראל כולה בשטח ממלכת ירדן. ייתכן שניתן לפתח רגשות לאומיים רבי עוצמה גם בתוך פרק זמן קצר של עשרים שנה, אך תהיה זו טעות לצפות

להעלמותו של האנטגוניזם הרצחני בתוך פלגי אש"ף השונים לכשיסתופפו תחת קורתה של מדינה ריבונית. מאבקי הכוח האכזריים המלווים במעשי רצח ברבריים בין הפלג של אבו מוסה הנתמך על ידי הסורים לבין קלגסי עראפת, הוא איור אופייני לעומד להתרחש בתוככי הישות הפלשתינית לכשתקום.

נכון להיום, הפלגים בעלי העוצמה הרבה ביותר הם הפלג של עראפת בתוך אש"ף, המרקסיסטים, שרובם עדיין קשורים לאש"ף, הפונדמנטליסטים האיסלמים והפרו-ירדנים. כל אחת מקבוצות אלה מתחלקת בתוכה חלוקת משנה לרסיסי פלגים העוינים זה את זה. מדו"חות מודיעין וכן מעיין בהתפלגות הבחירות לגופי הסטודנטים במכללות אנו למדים שרוב הצעירים נמנים עם שלושת הפלגים הראשונים, בעוד הפרו-ירדנים, הנמנים בדרך כלל עם ה"ממסד" המורכב מבעלי מקצוע ואנשי עסקים המקורבים יחסית לישראל, מאבדים במהירות את אמינותם והשפעתם ברחוב הערבי. מאחר שהדבר האחד והיחיד המשותף לשלושת הפלגים הוא השנאה לישראל והטענה לפיה ישראל "גולה את אדמת הערבי" אותה יש "לשחרר מיד", יהיה מרחף הדמים הפנימי שיבוא בעקבות פינוי ישראלי מלווה במעשי חבלה מעבר לגבול תוך תחרות בין השלושה, ידו של מי מהם תהיה על העליונה במלחמתם כנגד האויב המשותף. הישות הפלשתינית תעבור תהליך מואץ של לבנוניזציה, כאשר ישראל תהיה מטרה קרובה ונוחה. אלא שמצבה של ישראל יהיה חמור לאין ערוך מזה הקיים בגבול הצפון, שם יישובי הנוצרים והשיעים מעניקים לנו רצועת ביטחון יחסי החסרה לחלוטין בגבול הארוך והמידי שיהיה עם אותה מדינה פלשתינית. ירושלים תהיה מוקפת, תל אביב וכל האיזור המטרופוליטני ישתרע לרגלי רכס גבעות השומרון בטווח נק"ל. המיליציות הפלשתיניות, חמושות הפעם לא באבנים ובקבוקי תבערה אלא בהליקופטרים, טילים וארטילריה, יהפכו את חייהם של 80% מאוכלוסייתה של ישראל לגיהנום מתמשך. ישראל תוכל להגיב בפעולות תגמול יבשתיות מן הסוג שהופעלו כנגד מטרות המחבלים בשנות החמישים והשישים, או בתגמול אווירי כמקובל כעת בלבנון. סידורי ביטחון הדומים לאלה שבגבול מצרים יהיו חסרי תועלת. כוחות שיטור בינלאומיים, אמצעי האזנה, תצלומי לוויין ובדיקות אוויריות, כל אלה הם בעלי ערך כאשר 450 ק"מ של מדבר מפריד בין הצדדים, הם יהיו חסרי תועלת באזורים צפופי אוכלוסין. והדגם הלבנוני יוכיח.

האנדרלמוסיה במדינה הפלשתינית שלנו תמשיך אפילו אם אחד הפלגים יזכה לניצחון לכאורה. סביר להניח שיהיה זה אש"ף, הנהנה מהזרמת כספים, יוקרה בינלאומית, והתלהבות הרחוב. אלא שאין להקל ראש בעוצמת הפנאטיות הפונדמנטליסטית הצוברת כוח בקרב הפלשתינים. הנהיג האירני לתת בידי ילדים מפתחות פלשתיק לגן עדן ולשלחם לטהר בגופם שדות מוקשים, היה מקור להשראה בקרב מנהיגי ה"ג'יהאד האיסלמי" ושאר הקבוצות הפונדמנטליסטיות הפורחות בעזה כפטריות אחרי הגשם. המסורת לשסות ילדים חמושים באבנים, סכינים,

בקבוקי תבערה ומוטות ברזל, בחיילי צה"ל, היא אמנם מנהג ערבי עתיק יומין, אך זכות היוצרים למהדורתו החדשה שייכת בוודאי לג'יהאד. (סיכוי השבאב לזכות בעולם הבא לא מסתייע כל כך ע"י חיילי צה"ל כפי שהוא קורה מול חיילי עיראק). אמנם הפונדמנטליסטים של עזה הם סונים, אך נראה שבכל זאת ינקו את השראתם מהאייטולה, אשר לדבריהם "הראה להם את הדרך", ולטענתם הצליחו ליצור "שילוב של שתי האמונות". סביר להניח שמחשש לקנאות הפונדמנטליסטים המסכנים את המשטרים הערביים בכל מקום, יתייצבו סוריה, מצרים ופירוני אש"ף הסובייטיים מאחורי אש"ף וידו של ארגון זה תהיה על העליונה. אך ניצחונו של אש"ף אינו מקנה עדיין חסינות לפלג של עראפת. חבש, ג'יבריל, אבו מוסה והגרוע מכולם, אפילו בגלריה זו של רבי מרצחים, אבו נידאל, ישאפו להיפטר מעראפת מיד לאחר שיינטל ממנו ערכו התקשורת כמי שהעניק לגיטימציה למהפכה הפלשתינית. אך יהיה מי שיהיה השליט על הישות הפלשתינית, לא יהיה זה מנהיג שיסכים לקטוע את תנופת המהפכה הפלשתינית בגטו של 7.000 קמ"ר. אם ניתן ללמוד דבר מה מההיסטוריה שלאחר מלחמת העולם השנייה, הרי שמנצחי מלחמות "שחרור" בסגנון המהפכה הפלשתינית מובטחת להם תמיכה סובייטית, ובמקרה שלנו גיבוי סובייטי באמצעות שליח, דהיינו, סוריה. הדבר נובע לא בהכרח ממהותה של הרודנות הסובייטית והברוטליות בה היא מוציאה לפועל את מדיניות החוץ שלה, אלא בעיקר בשל טבען של מהפכות, שהן מעלות את הכוחות הרדיקליים לראש הפירמידה השלטונית. הערביסטים במחלקת המדינה בווינגטון משתעשעים בסברה שהבטחות סיוע אמריקאי מסיבי ונדיב יקנו את נאמנותם של ראשי אש"ף לרעיון השלום האמריקאי. אבל אפילו הפקידות הצינית ביותר בממשל לא תוכל להתחרות בהצעות הסובייטיים על חשבונה של ישראל. הרוסים הכריזו זה מכבר שהם יהיו נכונים לערוב לגבולותיה של ישראל בקווי החלוקה משנת 1947. כלומר, ישראל ללא הגליל המערבי, ללא מחציתו של הנגב, וללא ירושלים. מנקודת ראותו של המשפט הבינלאומי, ניתן לתקוף את ישראל בגין אזורים אלה בדיוק באותם הטיעונים המשמשים את ידידינו לגבי יהודה, שומרון וחבל עזה. גם הם היו אזורים שנכבשו בכוח הזרוע וגם הם נמצאים מחוץ לגבולות החלוקה של האו"ם. בגליל המערבי ניתן גם ליישם את השיקול הדמוגרפי, שהרי רובה של האוכלוסייה שם הוא ערבי.

עם גיבוי סובייטי ותמיכה סורית מסיבית יחוסלו שרידי אש"ף והשלטון יעבור לפלגים פרו-סוריים. סוריה תזמן לעשות סדר בשטח שהוא לדידה סוריה הדרומית, חלק מסוריה הגדולה כמו לבנון. ללא רמת הגולן יקשה על ישראל לעצור את הפלישה הסורית בגליל ובצפונה של ירדן. בכל מקרה של התקפה ממזרח יאלץ צה"ל לעשות את דרכו במעלה רכסי השומרון תוך כדי מלחמה קשה עם כוחות פלשתיניים מחופרים ומושימים היטב, ומתוגברים דביביות סוריות מוטסות. ערביי ישראל, נישאים על גלי ההיסטוריה האופיינית ללאומנות הערבית, חמושים בנשק חם שחלקו

מצוי אצלם בהסתר זה מכבר, וחלקו יוברח מעבר לגבול, דבר שאין קל ממנו בכפרים החצויים, יבצעו פעולות טרור המוניות בתוככי המדינה, מתוך תקווה, לא לגמרי מוטעית, לניצחון ערבי. בהקשר מצמרר זה מן הראוי להזכיר את חוות דעתם הנחרצת של ראשי המטות המאוחדים של צבא ארה"ב מאוגוסט 1967, כי ללא רמת הגולן ורכסי השומרון תהיה ישראל ארץ פרוזות בלתי ניתנת להגנה. אמת פשוטה זו ידועה היטב לכל מפקד לוחם בצה"ל. מן הדיון גם להזכיר את אזהרתו של צ'רצ'יל לצ'כים, שללא הסודטים לא תהיה להם תקומה. על תוצאות אזהרתו למותר להרחיב את הדיבור. ישראל איננה צ'כוסלובקיה. היא תילחם וקרוב לוודאי שתצליח לעצור את הסורים ואף להביסם. אך אלה המדברים בבטחה על יכולתה של ישראל להביס כל צירוף אפשרי של צבאות ערב, קל וחומר אם נעמוד מול מדינה אחת או שתיים, נוטים לשגות במשאלות לב. האומנם לא יתערבו המצרים, הבונים מערך צבאי רב עוצמה (כנגד מי?) במקרה של התקפה על ישראל מחזית המזרח? וכי אין אנו יודעים שהסכמי הגנה פנים-ערביים עדיפים בעיני המצרים על חוזה השלום הקר שלה עם ישראל? הלא המצרים מצהירים על כך השכם והערב. אמנם הסכמי ההגנה מסויגים בתנאי של "תוקפנות ישראלית", אך היש פירוש נוח יותר לאותה "תוקפנות ישראלית" מהתקפה על מדינות פלשתינית בחיתוליה שהזמינה כמה חטיבות סוריות להשליט סדר בשטחה? ישראל תנצח, היא חייבת לנצח כיוון שבכל תסריט עתידי ניצחונה של ישראל הוא תנאי עקרוני לקיומה הפיזי וללגיטימציה האטית שהיא רוכשת בקרב מבקשי נפשה. היא תנצח, אבל המחיר יהיה נורא. אנו שוכחים שבמלחמת ששת הימים התכוננו לספוג 40.000 אבדות, וכי היתה זו תצפית מבוססת היטב על יחסי הכוחות. עוצמת ההרג וההשמדה המצויים בידי אויביה של ישראל בזירה עולים לאין ערוך על זו שהיתה בשנות השישים. השאלה אם סוריה הגיעה לשוויון אסטרטגי עם ישראל או לא אין לה כל חשיבות לנוכח העובדה שבידי הסורים כלים לביצוע הרג רב ממדים באזרחי המדינה. ובוודאי שנעדרת חשיבות העובדה שבכוחו של צה"ל להשיב לערבים מנה אחת אפיים. יהיו אשר יהיו תוצאות המלחמה בסורים, ישראל לא תוכל למנוע הפעם את הפלישה הסורית לירדן כפי שעשתה זאת ב-1970 וב-1980. בין היתר תקל על הכיבוש הסורי העובדה שפלישתם תסתייע ברוב פלשתיני אנטי-האשמי שיקבל את השראתו מהישות הפלשתינית ממערב לנהר. לא מקרה הוא שחוסין היה צריך לדכא במהרה קומץ פלשתינים בארצו עם ראשית המהומות ביש"ע. וזאת בימים של "ידידות" מוצהרת ושיתוף פעולה ירדני-סורי. ייתכן שהסורים ישאירו את חוסין על כיסאו בבחינת מלך-בובה, אלא שלעניין זה חשיבות משנית. עיקרו של השינוי האסטרטגי יהיה, וזאת על אף הניצחון הישראלי הצפוי, פלישה סובייטית מסיבית מזרחית לישראל ונוכחות סובייטית על גבולה של סעודיה בים סוף.

הברירה האחת - חוכמת המעש הציוני

התיאור קודר וקשה. האומנם אין מוצא? ודאי שיש. הפתרון איננו מידי ואינו קל כפתרונות הכוב של "שלוש עכשיו". המשימה תהיה קשה וממושכת כפי שהיתה ההגשמה הציונית במאה שנות מאבקה עם מבקשי נפשה. המעש הציוני ההתיישבותי שעמד בכל מבחני העתים יעמוד לנו גם בשלב זה של המאבק. ראשית, יש ליישב את יהודה שומרון וחבל עזה ברשת צפופה של יישובים עבריים, זאת, על מנת לעקור מלבו של העולם הערבי את אשליית פינוי יש"ע ולהשיב לעם היהודי את אמונתו בהגשמה הציונית. נחוצותו של השלטון תטה ככלות הכל את כף המאזניים ביש"ע לכיוון פרו-ישראל. חוסר ודאות מדינית הוא ואקום המזמין הסתה לאומנית של בריוני אש"ף. בד בבד עם המעש ההתיישבותי יש לדבוק בדרישה לפירוק מחנות הפליטים שהם חבית חומר נפץ בלבה של ארץ ישראל. זה ארבעים שנה מזיל העולם דמעות תנן על גורלם המר של פליטי המחנות. ספק אם היתה בעידן המודרני תופעה צינית יותר של ניצול הסבל האנושי לעשיית הון פוליטי. יש ליישב את הפליטים בארצות ערב. הם יצרו את החרפה הזאת ועליהם לפתור את הבעיה. להם השטחים, המים, אוצרות הטבע ותנאים ליישב אוכלוסיות גדולות עשרות מונים ממספר פליטי המחנות בישראל. אמת פשוטה זו חייבת להיות נר לרגלי המדיניות הישראלית ותנאי לכל הסכם שלום.

יש לקבוע חד-משמעית שירדן היא ארצו של העם הפלשתיני, וכל מי שחפץ לשבת במדינתו הריבונית ימצא את מקומו שם, ורק שם. מי שחפץ ליהנות מחירויות הפרט, שפע כלכלי ושאר היתרונות שמקנה ליחיד מדינה דמוקרטית ומודרנית, ישב בישראל, אך ידע שגם משטר דמוקרטי יודע להישמר ממחרסיו, ואם יעז לחתור תחת אושיות המדינה המחיר יהיה רפטרואציה - שפירושה בלטינית, שיבה הביתה, אל עברו המזרחי של נהר הירדן. היתר הם פרטים משניים הנגזרים מהחלטת הנחרצת והסופית, ואם יש צורך, אף מעוגנת בחוק, של ישראל, שלא לפנות לעולם את יהודה, שומרון וחבל עזה.

בעתיד הרחוק, כך יש לקוות, יעברו גם משטרי העריצות הערביים תהליך דמוקרטיזציה. וכאשר תשתרר הדמוקרטיה בסוריה וירדן, והשלטון ישקף את רצונו האמיתי של העם, תיעלם מעצמה העוינות בין העמים כפי שהיה הדבר בין צרפת וגרמניה, אם להביא דוגמה אופיינית אחת מני רבות.

עד אז, על העולם ועלינו להתרגל לרעיון שמה שמכונה בטעות, ולמען האיזון האובייקטיבי: "הסכסוך הערבי-ישראלי", ואשר בפועל אינו אלא ניסיון ממושך של העולם הערבי לחסל את המדינה היהודית, "סכסוך" זה כדוגמת אחרים בצפון אירלנד, בחבל הבסקים, בקפריסין, בסרי לנקה, בפונג'אב ועוד, אין לו פתרון בעתיד הנראה לעין. ■

מצדדי מדינה פלשתינית ביש"ע טוענים שאש"ף, ככלות הלהט המהפכני ולכשיצטרך לטפל בענייני ביוב ושאר היישומים האפורים של חיי יום-יום במדינתו החדשה, יתמתן, יפנה עורף לטרור ויהפך לאט ובהדרגה לעוד מדינה ככל המדינות. הם מביאים את קנייטה לדוגמה. לא כאן המקום לטפל בבעיות המשטרים באפריקה, אך כיוון שאין הנמשל דומה למשל, וכיוון שהטעות היא עקרונית ומסוכנת, מן הדין לומר כמה מילים בעניין זה. קיימים לפחות ארבעה גורמים המפריכים השוואה זו כליל. ראשית: קנייטה זכה במה שרצה, לא בשליש מקניה אלא בכלה, ומעולם לא היו לו תביעות על שטחים נוספים כלשהם. הפלשתינים רוצים, במוצהר ובתוקף, את כל ארץ ישראל המערבית. שנית: אש"ף ושאר המחבלים לפלגותיהם הצליחו ליצור רושם של מעטים מול רבים, דוד חסר ישע הלוחם בגולית אימתני. גם בינוי רבים הולכו שולל בכזב פשטני זה. אנו נוטים לשכח שאש"ף קם לפני "כיבוש" השטחים כרוע טרור של האומה הערבית, קיבל את ברכתה, מומן על ידה והוא חוד החנית בקרב מבקשי נפשה של ישראל. שלישית: קנייטה נלחם במעצמה קולוניאלית שככלות שלטונה יכלה לארוז את הפציה ולשוב אל ארצה. הפלשתינים באמנתם מציגים כידוע מצב דומה בתביעתם לסלק מכאן את רובו של היישוב היהודי. העובדה שמצויים בינינו מי שמקבלים את השוואתה של ישראל לקלגס קולוניאלי הרודה בעם אחר, לא רק שהיא עיוות זדוני ומשוקף של האמת ההיסטורית, למרבה האירוניה הטוענים כך שומטים מתחת לרגליהם את זכות קיומם שלהם עצמם. רביעית: בעוד הטרור הוא אמצעי זמני, מוגבל וחולף של תנועות לאומיות בדרכן אל העצמאות, לא כן בעולם המוסלמי בו הטרור והאלימות הם מהות פוליטית קיימת ועומדת. מקצווי מערב, שם נלחמת מרוקו במלחמה עקובה מדם בפוליסריו, דרך חבורת המרצחים של לוב ועד פאתי המזרח במפרץ הפרסי שם שוחטים האירנים והעיראקים זה את זה בתאוות הרג שמעטות כמותה בהיסטוריה, האלימות, הטרור והטבח הם ממאפייניהם הבולטים והקבועים של המשטרים הערביים. "לבנון", טען לאחרונה עיתונאי מצרי "היא העולם הערבי בזעיר אנפין".

הסיסמה התמוהה "שטחים תמורת שלום", הקובעת כי ישראל זקוקה ל"שלום" ולא ל"שטחים" למען קיומה לבטח; הדרישה מישראל "לנהוג בתעוזה, חוכמה ונדיבות לב" בתגובה לאלימות הערבית, כאילו מדובר היה בסכסוך שכנים בסקנדינביה; התקוה לפריחה החדשה של הדמוקרטיה ושיתוף פעולה בין ישראל לבין מדינת עראפת או אבו נידאל... כל אלה לא רק שאין הן אלא משאלות לב וכסילות גמורה, לא רק שזו היתממות שלא מדעת ואולי מדעת... כל אלה הן בראש וראשונה עלבון להיסטוריה ולשכל הישר.